

Statsministerens kontor v/statsminister Erna Solberg

Justis- og beredskapsdepartementet v/justis- og beredskapsminister Anders Anundsen

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet v/barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne

Utlendingsdirektoratet (UDI) v/direktør Frode Forfang

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) v/direktør Geir Barvik

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) v/ direktør Mari Trommald

KS v/styreleder Gunn Marit Helgesen

Oslo, 19.11.2015

Asyl- og flyktningsituasjonen krever strategi for mottak, boliger og god integrering

LO Kommune er en forhandlings sammenslutning av forbund med medlemmer som arbeider innenfor et bredt spekter av kommunale velferdstjenester. Fagforbundet, Fellesorganisasjonen (FO), Skolenes landsforbund (SL), Musikernes fellesorganisasjonen (MFO) og EL&IT Forbundet representerer til sammen 181 070 arbeidstakere. Mange av våre medlemmer er – og vil bli – involvert i å skape gode, forutsigbare og trygge rammer for de mange asylsøkerne og flyktingene som nå kommer til landet.

Uketallene fra Utlendingsdirektoratet viser at bare i uke 46 kom det 2502 asylsøkere til Norge. Dette er nok en gang ny rekord i antall asylsøkere på en uke. Situasjonen krever mye av oss, både som land og som medmennesker. LO Kommune mener likevel at Norge har de beste forutsetninger for å håndtere situasjonen på en god måte. Situasjonen krever god og riktig kompetanse, god ledelse og – ikke minst – evne til god samhandling og koordinering.

I dette brevet tar LO Kommune særlig for seg disse områdene vi er spesielt bekymret for:

- Enslige mindreårige asylsøkere
- Behovet for trygge mottak
- Eierstruktur for mottak
- Behovet for en strategi for mottak, boliger og god integrering

Enslige mindreårige asylsøkere trenger ekstra beskyttelse

LO Kommune er svært bekymret for situasjonen til enslige mindreårige asylsøkere. De utgjør en særlig sårbar gruppe med et sterkt behov for spesiell omsorg og beskyttelse. Vi har merket oss at 43 unge har forsvunnet fra mottakene eller omsorgssentrene hittil i år. LO Kommune reagerer på at ingen, eller få, ressurser brukes til å finne dem igjen. Regjeringen må snarest redegjøre for ansvarsfordelingen når det gjelder asylsøkere under 18 år. Disse asylsøkerne er først og fremst barn. De må derfor også behandles som barn, og få de rettigheter barn har etter FNs barnekonvensjon. Mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år

må være barnevernets ansvar slik norske barn er fram til de er 18 år. Bemanningen og den barnevernsfaglige kompetansen på asylmottak for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år må styrkes betraktelig. Det samme gjelder for Politiets utlendingsenhet på Tøyen, Råde og Storskog. Her har enslige mindreårige asylsøkere sitt første møte med Norge, og vi må sikre at dette blir gode og trygge møter, hvor de møtes av personell med barnevern- og sosialfaglig kompetanse.

Trygge mottak

Opprettelsen av nye akutt plasser, mottaksplasser og omsorgssentre må gjøres på en ryddig måte. Asylsøkerne må sikres en god og verdig mottakelse. I tillegg til å få dekket grunnleggende behov som tak over hodet og mat, må asylsøkerne sikres tilstrekkelig helsehjelp og svar på spørsmål som de måtte ha om sin situasjon.

LO Kommune er bekymret for at regjeringens ulike foreslåtte innstrammingstiltak, i tilleggspolisjonen til statsbudsjettet for 2016, kan bidra til å svekke integreringen. Det store flertallet av asylsøkere skal bli Norge, og det er derfor avgjørende at de kommer ut i en meningsfylt aktivitet så raskt som mulig. Forslag som kutt i antall timer norskopplæring for asylsøkere i mottak fra 250 til 175 timer, samt at allerede lave økonomiske ytelser foreslås redusert enda mer, er derfor svært uheldige. Dette vil, etter LO Kommunes mening, føre til økt passivisering og dermed det motsatte av god integrering.

Også ansatte i mottakene må sikres et godt arbeidsmiljø. Det må satses på kompetente, erfarne medarbeidere som er utdannet til å arbeide med mennesker i en ekstrem livssituasjon. Det vil få uheldige konsekvenser, både på kort og lang sikt, dersom kravene til hvordan man møter mennesker på flukt senkes for mye. Ansatte i mottakene har rett på trygge og stabile rammer for sin tjenesteutøvelse. Arbeidsmiljølovens bestemmelser gjelder, selv i ekstraordinære situasjoner.

Raske løsninger må også være gode

Vi har merket oss at UDI tar i bruk en barnevernsinstitusjon (Motivasjonskollektivet på Eidsvoll) som i oktober 2014 ble tvunget til å legge ned sin korttidsavdeling for ungdom mellom 13 og 18 år, blant annet på grunn av uakseptable holdninger blant ansatte. Motivasjonskollektivet åpnet på nytt dørene i august i år. Denne gangen som omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år. Ansvarlig for driften står den samme styrelederen og den samme daglige lederen som da kollektivet ble lagt ned. LO Kommune er meget skeptisk til at institusjoner som er nedlagt på grunn av dårlig ledelse og uakseptable holdninger blant ansatte, nå blir gjenåpnet til bruk for mindreårige asylsøkere.

LO Kommune er sterkt kritisk til den voldsomme framveksten av private, kommersielle, aktører som nå ser en mulighet til å tjene raske penger på flyktningkrisen. Å tjene store summer på mennesker i ytterste nød, er uetisk. Private, kommersielle mottaksaktører må bruke sine overskudd til å gi gode tjenester til dem som trenger det, ikke på å berike seg selv. I den grad private aktører benyttes, forventer LO Kommune at myndighetene følger dem tett, og slår ned på brudd på anbudskontrakter, samt eventuelle brudd på lov- og avtaleverk. Vi benytter anledningen til å minne om at mange kommuner har gode erfaringer med selv å

ta hånd om mottakene. LO Kommune oppfordrer derfor KS og kommunene selv til nøye å vurdere om tilbudene kan drives i egen regi.

Strategi for mottak, boliger og god integrering

LO Kommune oppfordrer regjeringen, KS, UDI og IMDi til snarlig å utforme en strategi for hvordan kommunene kan ta imot flere som trenger hjelp, og ikke minst hvordan landets kommuner skal lykkes med bosetting og god integrering.

Det kreves omfattende koordinering og samarbeid mellom sentrale og lokale myndigheter for at kommunene skal være i stand til å gi flyktningene gode bosteder, norskopplæring og grunnleggende kvalifikasjoner for å kunne fungere tilfredsstillende i det norske samfunnet. IMDi og det virkemiddelapparatet de råder over, vil være avgjørende for at dette skal lykkes. Derfor må regjering og stortingsflertall sette kommunene i stand til å utvide sine mottaksapparater. Bosetting av asylsøkere med oppholdstillatelse må gå mye raskere enn i dag. Å sitte årevis i asylmottak er dårlig for asylantenes mentale og fysiske helse, svekker mulighetene for god integrering og er dårlig samfunnsøkonomi. En viktig del av strategien vi etterlyser, vil være å sette i gang en nasjonal boligdugnad med dertil hørende gode barnehage- og skoletilbud.

LO Kommune har merket seg at enkelte mener at asylinstituttet blir forsøkt misbrukt for opphold i Norge. Vi er bekymret dersom slike beskrivelser blir styrende for asylpolitikken. En slik retorikk frykter vi kan påvirke de ulike forslagene til tiltak, og bidra til at man ikke tar innover seg den desperasjon og nød asylsøkerne flykter fra.

Vi er overbevist om at de fleste menneskene som kommer til Norge i disse dager vil være en berikelse for landet, både økonomisk og kulturelt. Vi vil arbeide for et raust, inkluderende og varmt Norge. I samarbeid med lokale og nasjonale myndigheter vil våre medlemmer som arbeider med, og for, asylsøkerne og flyktningene, gjøre sitt for at de som kommer til Norge i disse dager, og har et reelt beskyttelsesbehov, skal få beskyttelse og et godt liv i et nytt hjemland.

Med vennlig hilsen

LO Kommune

Mette Nord

styreleder